č. 78, listopad 2013 nr. 78, november 2013

Vážení čtenáři,

Přicházíme s dalším vydáním našeho členského časopisu. A protože je to poslední číslo v tomto roce, nechybí tu ani pozvánka na tradiční Mikulášskou zábavu, která je poslední velikou akcí roku. Letos se bude pořádat na Holmenkollenu a po tradiční rodinné části bude zábava pokračovat pro ty, co mohou být vzhůru dlouho. Doufáme, že se nás sejde hodně a společně tak navodíme příjemnou předvánoční atmosféru. Před koncem roku budete mít možnost přijít také na kurz pletení z papíru, kam jsou zváni všichni, co rádi něco tvoří.

Součástí tohoto čísla jsou také příspěvky o akcích, které již proběhly, informace z ambasády a další různorodé a zajímavé články od našich přispěvovatelů, kterým tímto děkujeme.

Veliké díky patří také těm, kteří se zapojili do naší sbírky na povodně. Na účet sdružení Člověka v tísni jsme převedli 17 045 Kč, které byly použity na podporu vyplavených rodin. Více informací naleznete v přiložené tiskové zprávě.

Nyní bych se chtěla krátce zmínit také o kurzech českého jazyka, které pořádáme již čtvrtým rokem. Máme malou skupinku školních dětí, dospělých a podporujeme a podílíme se na organizaci české školky, která je zaměřena na ty nejmenší. Letos nám byla schválena žádost o místo na kurzu metodiky výuky českého jazyka. A tak jsme využili příležitost a vyslali vyučující školních dětí Báru na kurz do Čech. A tak se nápady, nadšení a pestrost předává z vyučujícího na děti. Jejich prvním projektem byla reklama. S tou se člověk setkává při každé příležitosti a na každém kroku. V podstatě ani nemusíme nikam chodit, stačí sedět doma, pustit si televizi či zalistovat v novinách. A tentokráte najdete reklamu i v našem časopise. A sice reklamu na již zmíněný kroužek českého jazyka, kterou vytvořily samy děti. A tak se můžeme znovu přesvědčit, jak je český jazyk jedinečný a nápaditý, jak je vtipný i záludný. A přesto, nebo právě proto, nás moc a moc baví.

Edita Daulová

Oslo očima studenta ... 3
Vila Tugendhat ... 4
Norsko-česká klávesnice ... 5
Zpráva z nadace Solgløtt: je to jinak ... 5
Konference ve Vardø 2013 ... 6
Den, kdy skončí ropa ... 7
Let v Norsku ... 8
Děti se učí česky v Oslu ... 9
Inzeráty na výuku češtiny psané žáky ... 10
Češi norsky a Norové česky – společné zakončení jarního kurzu v Oslo ... 11
České Svatováclavské setkání ... 12
Aktivity Velvyslanectví České Republiky v Oslo v obrazech ... 12
Člověk v tísni: Po povodních jsme pomohli 1169 rodinám ... 14
Rozhovor: Michael Konůpek, autor nově vydaného románu Rutenia ... 15

MIKULÁŠSKÁ ZÁBAVA

Kdy: v sobotu 7. prosince 2013 od 16:00 do 19:00 pro rodiny s dětmi a od 19:00 pro všechny, co se chtějí bavit déle.

Kde: Pressesenteret, Holmenkollen stadion, Oslo – od zastávky metra Holmenkollen ca 10 min nahoru podél Holmekollveien k mostu u stadionu v dolní části můstku. Parkovat lze pod kaplí.

Co vás čeká:

- vystoupení dětí z české školky a z kroužku českého jazyka
- aktivity pro děti
- návštěva Mikuláše, Anděla a Čerta, kteří přinesou dětem nadílku
- bohatá tombola pro velké i malé (dary do tomboly jsou vítány)
- občerstvení – ke koupi bude jídlo i pití, pivo a víno z Holmekollenských sklepů za příznivé ceny, (nezapomeňte si vzít hotovost)
- volná zábava a DJ od 19:00 hodin.

Vstupné: členové TNF: kr. 30,- (děti kr. 15,-)
ostatní: kr. 60,- dospělí (děti kr. 30,-), od 19 hodin kr.50,-

Závazné přihlášky s počtem dospělých i dětí zašlete prosím na e-mailovou adresu renata.haugen@seznam.cz nebo SMS na mobil 97644257 nejpozději do 25. listopadu 2013. Přihlášení vám potvrdíme.

Na setkání a příjemnou zábavu s vámi se těší

Česko-norské forum a Mikuláš

KURZ PLETENÍ Z PAPÍRU

Přijďte si s námi vytvořit netradiční adventní dekoraci z papíru.

Kde: Česká ambasáda v Oslo

Kdy: pondělí 25. listopadu od 17 hodin

Vstupné: NOK 50,- (členové TNF zdarma)

(vstupné zahrnuje materiál a pomůcky)

Bude pro vás připraveno malé pohoštění.

Přihlášení a bližší informace u Sarky na:
sara2007@seznam.cz

Oslo očima studenta

Na srpnový večer je nebývale chladno. V Oslo trávím druhý týden a stále mě ještě nepřestalo překvapovat, jak velké zde mohou být teplotní rozdíly mezi dnem a nocí. Školní akci při příležitosti zahájení semestru jsem nucen opustit už asi o půlnoci — sám. Oproti svým znatelně movitějším přátelům z Dánska, Austrálie či Kanady totiž nechci platit jmění za jízdu taxíkem, a protože dostat se do studentského městečka na Kringsjå jinak než posledním metrem je mimo víkendy poměrně komplikované, jsem odhodlán spoj za každou cenu stihnout.

Přicházím na stanici a se zděšením zjišťuji, že metro má zpoždění a do jeho příjezdu zbývá něco přes dvacet minut. Tak ani tady není městská doprava bezchybná, vzdychám si, a protože v celé stanici není jediná lavička, usedám na chladnou zem. Zvažuji, zda nemá ještě cenu vrátit se na jedno rychlé pivo, připomínám si ale, že to pivo stojí v přepočtu šestkrát víc než pivo v Česku. A že se stejně skoro nedá pít. Nápad zavrhuji. V tu chvíli se možná trochu nechávám unést proudem myšlenek, možná dokonce na kratičký moment usínám, každopádně najednou otevřu oči a souprava stojí ve stanici. Nade mnou stojí pán v uniformě a ptá se: "Jedeš s námi?" Vzmůžu se jen na zamručení, vstanu a nastupuji.

Onen pán byl řidič soupravy a toho večera mě zachránil před jízdou taxíkem či návratem na kolej pěšky. Od této příhody uplynuly již více než dva měsíce a situací, kdy mi v Norsku nějaký člověk ochotně a naprosto nezištně pomohl, bych mohl napočítat snad víc než za posledních pět let v Praze. Celkově se nepřestávám udivovat tomu, jakou pozornost Norové věnují svému okolí. A jak moc jim záleží na jeho údržbě. Nemusím dokonce ani vzpomínat na Prahu, abych si tuto skutečnost připomínal. Stačí navštívit již zmíněné koleje ve čtvrti Kringsjå, jež obývají veskrze zahraniční studenti a které tvoří jakýsi mikrosvět na kraji města. Studenti nebývají zrovna známí svojí láskou k pořádku a podle toho to tam vypadá. Zejména po víkendu tak musí člověk věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby nešlápl do hromady střepů, louže zvratků, nezakopl o pytel odpadků či o rozbitou kancelářskou židli, kterou někdo patrně vyhodil z jedenáctého patra. Úkazy, na které je autor textu dobře zvyklý z pražského Žižkova, v Oslo člověka vyloženě rozesmutňují a nutí jej o to víc si cenit čistoty a pořádkumilovnosti zbytku města. Nutno podotknout, že i prostory studentského městečka jsou naštěstí často čištěny a popsaným jevům tak člověk není nikdy nucen čelit příliš dlouho (na rozdíl od Žižkova).

Co se samotného studia týče, i zde jsou rozdíly oproti českým univerzitám značné. Dodnes s hrůzou vzpomínám na kurs ekonomie na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy s jedním nejmenovaným profesorem, který nám během první přednášky výslovně a velmi důrazně zakázal na jeho hodiny chodit pozdě, odcházet z nich dřív a vznášet během nich jakékoli dotazy či připomínky. Jistě není překvapující, že účast na přednáškách byla mizivá, hodnocení kursu naprosto děsivé a přínos předmětu takřka nulový. Kurs o politických utopiích na Universitetet i Oslo snad nemůže být odlišnější. Přednášející zde slouží vyloženě pouze jako moderátor, většina času je věnována skupinovým diskusím a konfrontacím rozdílných názorů. Těch obvykle bývá víc než dost. Na přednášky o mezinárodních vojenských operacích zase dochází celá řada odborníků a významných osobností — mezi nimi třeba Sverre Diesen, bývalý šéf Generálního štábu Norska.

Možná největší přínos výměnného programu Erasmus je však možnost interakce s ostatními zahraničními studenty. Na koleji sdílím kuchyň se šesti dalšími lidmi, mezi nimiž jsem jediným účastníkem Erasmu překvapivě pouze já. Zbytek osazenstva tvoří tři Norové, Keňan, Bangladéšan a Číňanka. Tato skvěle namixovaná kombinace mi umožňuje poznávat kultury daleké i blízké a dává často vzniknout téměř až absurdním situacím. Zrovna tuhle jsem se v kuchyni bavil se zmíněným Keňanem, který s klesajícími teplotami tráví čím dál více času u zapnuté trouby navlečený v péřovce. Úspěšně se mi podařilo mu vysvětlit koncept změny letního času na zimní, což mi potvrdilo jeho souhlasné zamručení a poznámka: "Big dark soon."

Můj pobyt v Oslo potrvá jen jeden semestr, už teď ale vím, že mi do života dá hodně. Poznávání různých národů a kultur mě nutí radikálně na ně měnit názor — v drtivé většině k lepšímu. A ve finále začne člověk přemýšlet jinak i o svém vlastním národu a kultuře. Nedávno mě kamarád z Kolumbie rozesmál a nasadil mi brouka do hlavy otázkou, jakou měnou platíme v Česku. Pravil jsem, že korunou, stejně jako Norové. Zeptal se: "Jak můžete platit korunou, když nemáte krále?" Dodnes jsem mu nedokázal odpovědět.

Adam Englund, student žurnalistiky

Dostala jsem e-mail, kde v předmětovém políčku byl název: ”Vila Tugendhat - virtuální prohlídka od VirtualPanorama”. Nechybělo mnoho a já e-mail vyhodila. Člověk dostává takových věcí hodně a hlavně proto, že už jsem tuto virtuální prohlídku dostala poněkolikáté. Když jsem ale e-mail přece jenom ze zvědavosti rozklikla a přečetla si doprovodný text, uvědomila jsem si, že zde se skrývá příběh, který chce být vyslyšen. Příběh, který je trochu jiný, než jsme zvyklí s touto, bezesporu krásnou a obdivuhodnou stavbou, slýchat.

Začtěte se tedy do autentických vzpomínek jedné mojí známé:

“Tak tohle je fakt výborný, při panoramatické procházce jsem si zavzpomínala na dobu mojí školní docházky (od 5. do 9. třídy), kdy jsem navštěvovala Vilu Tugendhat jako žákyně ZŠ při dětské nemocnici v Brně. Denně jsme měli tzv. "nápravný tělocvik", asi 2x týdně trakce - natahování, masáže, nosili jsme korzet. Vesměs to bylo různé mučení. V každé třídě nás bylo tak 5 - 10, všichni se skoliózou nebo kyfózou páteře.

V podzemním podlaží jsme chodili na masáže, vyšetření - tehdy místo spirometrie se zjišťoval jen objem plic – foukalo se a vytlačoval se takový válec vzhůru, to asi nepamatujete, měli jsme tam šatny, za kterýma byly za dřevěným oplocením temné chodby. My se tam občas vloupali a prozkoumávali je - děsný dobrodružství :-), často byli přistiženi při činu nějakou sestrou. V kotelně byl zaměstnaný jako topič známý brněnský "DJ" Ivan Krebs. Za ním jsme také tajně chodili a on nám pouštěl muziku. V prvním podlaží velká prosklená zimní zahrada se slavnou onyxovou stěnou z Maroka - to byla tělocvična, do jiných místností jsme chodili na trakce, kde nás natahovali a pak jsme museli - nevím snad hodinu nebo dvě ležet na lehátkách, byla tam sesterna atd. No a nahoře jak byla ložnice paní Grety a pana Fritze, tam jsme měli malé třídy, při vyučování leželi na břiše. Po terase jsme občas chodili a pamatuju, že jsme se tam vozili na jakémsi starém dvoukoláku, samosebou, že zase tajně. Zahrada byla tehdy zpustlá a nesměli jsme tam chodit. Většina činností, u kterých jsme se my děcka bavily, byla pro nás zakázaná, takže nás každou chvíli sestry (rehabilitační) někde honily a za něco káraly. Činnosti, kvůli kterým jsme tam chodili, byly nezábavné a často fyzicky nepříjemné. Objekt je opravený opravdu nádherně, tak se podívejte se mnou www.tugendhat.eu

zdraví Beáta”

Člověk snad nemusí být až tak moc vnímavý, aby si nepovšiml, že to byly vlastně ty "zakázané" věci, které uzdravovaly děti nejvíce. Zdravotnímu personálu chyběl cit i empatie a pochopení toho, že každé dítě bylo úplně jiné. Mnohé děti si odnášely do života další bloky psychického rázu, vedle již zmíněných fyzických omezení a potíží. Právě takovéto bezprostřední, uvolněné povídaní může přispět k odstranění, nebo alespoň částečnému zeslabení vytvořených bloků, nepříjemných pocitů a vzpomínek, které i takováto krásná virtuální prohlídka může vyvolat. A protože již druhým rokem pracuji jako kineziolog a terapeut nedalo mi, abych se mé známé nedotázala: ”Nemáš pocit, že právě tímto popsáním jsi odstranila nějaký blok?”

A odpověď snad mluví za všechno:

”Jsi vnímavá ;-), nadělali jsme se tam lumpáren a díky tomu jsme asi zvládali to nepříjemné, povinné. Pokud popisem odstraním tento blok, bude to úžasné!!!”

A já si uvědomila, jak mnoho práce lze udělat jednáním v pravý čas na pravém místě. A touto korespondencí se to podařilo. Proto jsem ráda, že mé rozhodnutí stát se kineziologem a terapeutem, s vlastní praxí bylo to nejlepší, co jsem před dvěma roky udělala.

Libuše Janáková, Å leve i balanse tel. 90755288

P.S. Památka UNESCO - Vila Tugendhat stojí v Brně – Černých Polích, stavba byla dokončena v roce 1930. Židovská rodina Tugendhat však musela před nacisty uprchnout a začátkem října 1939 byl dům zkonfiskován Gestapem. V dubnu 1945 Sovětská armáda udělala dočasně ze společenských místností stáj pro koně. Do roku 1950 tam působila soukromá taneční škola. Po převedení vily do vlastnictví československého státu zde bylo zřízeno rehabilitační středisko. V létech 2010-2012 proběhla rozsáhlá rekonstrukce a tak se navrátil vile Tugenhat její ztracený lesk.

Norsko-česká klávesnice

Dvojjazyčnost, se kterou se denně potýkáme, klade mimo jiné nároky na komunikační nástroje, které používáme. V tomto textu se zaměřím na PC, které dosud mnoho z nás vydatně používá.

O tom jak nastavit vedle norské i českou klávesnici, jsem tu už před mnoha lety psal, mezi tím se, počítám, stalo už běžným mezi nimi podle potřeby přepínat. Přepínání mezi různými klávesnicemi má ale svoje nevýhody:

- při používání více aplikací je obtížné sledovat, která klávesnice je kde nastavená
- nutnost často klávesnici přepínat je iritující.

Jedním z důvodů k přepínání je to, že je obtížné si pamatovat, kde na české klávesnici jsou umístěny zvláštní znaky jako závorky, středník, otazník atd., přitom klávesnice PC koupeného v Norsku nenapoví, kde je hledat. Naštěstí posici českých písmen s diakritikou, která rovněž nejsou na této klávesnici vyznačená, je mnohem snadnější si zapamatovat.

To bylo důvodem k vytvoření norsko-české klávesnice, která má uvedené nevýhody odstranit. Výchozí myšlenkou bylo, aby se dalo psát norsky i česky bez přepínání klávesnic a přitom aby jak všechny zvláštní znaky norské klávesnice, tak i česká písmena s diakritikou, byly na svém místě.

Software potřebný k instalování této klávesnice včetně instalačního návodu je ke stažení na webových stránkách nadace Solgløtt www.stiftelsensolglott.no, viz dolní okraj domovské stránky v češtině.

Jak to funguje

Jak řečeno výše, vyjma českých písmen s diakritikou, která jsou ve stejných posicích jako na české klávesnici, funguje tato klávesnice stejně jako norská - tedy všechna ostatní písmena a hlavně zvláštní znaky jsou tam, kde je to obvyklé.

Přitom nutně došlo k několika kolisím. Konkrétně česká písmena s diakritikou vytlačila z norské klávesnice:

- číslice (pro ně je třeba stisknout ještě Shift a Alt Gr nebo používat numeric pad)
- ú vytlačilo å (pro å je třeba podržet ještě Alt Gr)
- ů vytlačilo ø (pro ø je třeba podržet ještě Alt Gr).

Ti kdo nevědí, kde se na české klávesnici nacházejí písmena s diakritikou, mohou postupovat jako při psaní na psacím stroji: stisknout nejdříve čárku (´) nebo háček (ˇ) a pak přidat písmeno. Podobně se píšou i versálky s diakritikou, u nich je ale zároveň s písmenem potřeba držet stisknutý i Shift.

Stejně jako normální norská klávesnice dovoluje i tato používání dalších symbolů v kombinaci s písmeny, třeba ¨, ~, ^ nebo `, dokonce i ° (poslední dvě z nich jsou na klávesách * respektive _, obojí v Alt Gr módu, ostatní jsou na svém místě).

Karel Babčický

[1] Háček i čárka jsou ve stejné posici jako na české klávesnici. Čárka vyžaduje Alt Gr, jako v norštině.

Zpráva z nadace Solgløtt: je to jinak

V minulém čísle jsme přišli s informací o vydání knihy o paní Kvapilové Malá velká žena, kde jsme uvedli, že kniha je ke koupi v knihkupectví Norli. Bohužel se tohle řešení ukázalo nefunkční. Došlo proto k dohodě s knihkupectvím ABC Fagbokhandel v Pillestredet 41B, 0166 Oslo, s e-mailovou adresou post@abcfagbokhandel.no.

Nabídka je navíc rozšířena o následující tituly:

- Henrik Ibsen: Terje Vigen, BIBILIOSCANDIA 1998
- Ladislav Řezníček: Bjørnson Aktuální 1903, BIBILIOSCANDIA 2003
- Ladislav Řezníček: Česká kultura a Edvard Grieg, EPOCHA 2007

Všechno za cenu více jak přijatelnou, takže neváhejte, náklad je poměrně omezený.

Jinak vaší pozornosti vřele odporučujeme naše aktualizované webové stránky na www.stiftelsensolglott.no, kde mimo jiné najdete výčet našich letošních projektů.

Karel Babčický

Ordfører Vardø Lasse Haughom při odhalení pamětní desky s mapou Julia Payera a jmény všech účastníků expedice.

Konference ve Vardø 2013

Již v roce 2012 započaly přípravy vzpomínkové konference, která by připomenula 140. výročí objevení nejsevernějšího souostroví světa – Zemi Františka Josefa. Přípravy této události se ujalo norské město Vardø, Norsko-rakouská společnost, Norsko-maďarské kulturně historické sdružení, Norsko-Chorvatský spolek a Česko-norské fórum. Hlavním záměrem bylo po sto čtyřiceti letech uskutečnit setkání rodinných příslušníků rakousko-uherské polární expedice a realizovat konferenci na toto téma. Hlavní vůdčí osobností celého projektu se stal Gábor Molnár, žijící dnes v Norsku a aktivně pracující na tomto kulturně-historickém poli. Ve dnech 2. – 4. září 2013 byla v jednom z nejsevernějších měst Evropy – norském ostrovním městě Vardø uspořádána mezinárodní konference. Symbolicky bylo toto místo vybráno ve vztahu na polární expedici, která v roce 1874 po své záchraně ruskými rybáři se poprvé po dlouhých měsících opět dotkla půdy Evropy v těchto místech. Konference se zúčastnili nejen potomci účastníků rakousko-uherské polární expedice z let 1872 – 1874, ale také představitelé kulturních institucí nástupnických států Rakouska-Uherska. Mezi zastoupenými státy byly přítomny: Rakousko, Maďarsko, Česká republiky, Itálie, Slovinsko, Chorvatsko, Německo, Rusko, Norsko a Švédsko.

V pondělí 2. září zahájil konferenci přednáškou „Rakousko-Uhersko, mnohonárodnostní mocnost, 1859 – 1880“ historik a velvyslanec Maďarska v Norsku prof. Géza Jeszensky. Následovala přednáška Dr. Jánose Kubasska, ředitele Maďarského geografického muzea na téma „Vědecké expedice v dobách Rakousko-Uherské monarchie (1867 – 1918)“, po níž proběhla další „Námořnická tradice lodníků z Východního Jadranu a výběr posádky Rakousko-Uherské arktické expedice lodi Admiral Tegetthoff“ od Miljenko Smokoviny z Chorvatska. Hlavní část konference pokračovala příspěvky k uctění památky jednoho z velitelů expedice Carla Wayprechta a lodního lékaře Dr. Julia Kepese ze strany Dr. Heidi von Leszczynski a Andráse Kepese. Na závěr dne byl promítnut film „V zajetí ledu“ rakouské televize ORF.

Druhý den v úterý 3. září byla konference zahájena přednáškou „Julius Payer, Gustav Brosch, Josef Pospischil, Otto Krisch, Eduard Orel a rakousko-uherská polární expedice“ připravená ze strany Muzea Novojičínska. Přednášku podpořil krátký sestřih videoreportáže o Městských slavnostech v Novém Jičíně v roce 2011, věnovaných rodáku Eduardu Orlovi. Po ní následovala přednáška studentů Voroninova arktického námořního institutu v Archangelsku na téma „Obchod v Pomoří v 19. století, Fjedor Voronin, kapitán záchranné lodi Nicolaj“. Dr.

Ulrike Spring a Dr. Johan Schimenski následně představili svou připravovanou knihu pro rok 2014 na téma „Přivítání expedice v Evropě“. Závěrem starosta města Vardø Lasse Haughom pronesl přednášku „Elling Carlsen, polárník, harpunář a loďař z Tromsø“. Po skončení konference následovala ekumenická bohoslužba v kostele ve Vardø. Na její závěr byla slavnostně odhalena pamětní deska účastníkům rakousko-uherské polární expedice v letech 1872 – 1874. V ocelové pamětní desce jsou vyražena jména všech účastníků včetně novojičínského rodáka Eduarda Orla. V jejím středu je vsazena bronzová mapa Země Františka Josefa od Julia Payera. V podvečer proběhla slavnostní recepce za účasti hlavních sponzorů celé akce: The Norwegian Barents Secretariat, Lukoil Oil Company a OMV Norge AS.

Výsledkem celé konference bude sborník a zároveň i dokumentární pořad, který připravuje maďarská televize. Hlavní cíl projektu – připomenutí objevu Země Františka Josefa rakousko-uherskou polární expedicí byl splněn. Účastníci konference budou dál zpracovávat téma rakousko-uherské polární expedice z let 1872 – 1874 prostřednictvím nadnárodní asociace, která by měla v nejbližší době vzniknout.

Televizní reportáž lze shlédnout na: http://www.tvportaly.cz/novy-jicin/31043-radek-polach-byl-hostem-konference-v-norsku

Radek Polách (vlevo) a Wolfgang Ladenbauer, pravnuk Eduarda Orla.

Text a foto Radek Polách

Za Česko Norské Fórum bych chtěl poděkovat Radku Poláchovi a vedení Muzea Novojíčínska za podporu a spoluprací na projektu. Bez toho by na konferenci nebyl tak dobře připomenut významný podíl na expedici od jejich účastníků původem z Českých zemí.

Radek Polách měl po návratu z Vardø hojně navštívenou přednášku a projekci filmu na ambasádě v Oslo pro naše místní krajany.

Děkujeme nadaci Solgløtt za finanční dar, kterým tento projekt podpořili.

Petr Dreiseitl

Den, kdy skončí ropa

Přestože dnešní Statens pensjonsfund byl v podobě, v jaké je dnes, založen sloučením dvou starších fondů teprve nedávno, ukládání zisků z ropy do zahraničních investic se v Norsku uplatňuje již od šedesátých let. Logika systému se od té doby příliš nezměnila, zatímco svět se změnil k nepoznání.

V Norsku je reliktů minulosti více – alkoholloven, dvousetkorunová hranice pro bezcelní dovoz a podobně, přesto to jsou jen drobné nepříjemnosti v porovnání s přístupem k ropnému fondu. Často se poukazuje v debatě o ropném fondu na Dubaj – zejména tím, že se Dubaj používá jako negativní příklad, tedy jak se s ropnými penězi zacházet nemá. Pravda, dubajské megalomanství nevypadá na první pohled nejrozumněji, ale svou logiku má. Před téměř padesáti lety, kdy vznikl Folketrygdfondet, první norský ropný fond, byly státní dluhy spíše ojedinělou záležitostí a týkaly se zejména splácení válečných reparací. Za takové situace bylo investování do státních dluhopisů velmi bezpečnou formou ukládání peněz na budoucnost, ovšem co evidentně norská společnost nezaznamenala je to, jak se časy změnily.

Podíváme-li se na státní dluh a kreditní rating různých relevantních světových zemí, zjistíme pro ropný fond tyto poměrně zásadní informace:

1) Téměř neexistující vnější zadlužení mají Rusko, ropné státy na Blízkém Východě a ve Střední Asii, Chile, Čína, Austrálie a Nový Zéland. Z těchto zemí lze za bezpečná místa k investování považovat pouze Austrálii, Nový Zéland a Chile, protože nezadluženost Ruska stojí a padá s cenou zejména zemního plynu a nemožností jej nahradit u odběratelů v Evropě (a to se může změnit), čínský hospodářský zázrak existuje jen díky ignorování externalit (ekologie, životní úroveň a režim pevné ruky, který čím dál širší střední vrstvy nemusejí dlouho tolerovat) a ropné státy na Blízkém Východě budou bohaté a nezadlužené tak dlouho, dokud bude poptávka po ropě – a to nemusí být navždy.

2) Země s ratingem AAA, do jejichž státního dluhu bylo velmi bezpečné investovat, se za posledních pět let buď propadly, nebo jsou na okraji propadu – a jde o země s vysokou měrou zadlužení. Riziko, že se takové země propadnou do platební neschopnosti a že vyhlásí default (státní bankrot), tady je a je norskou veřejností, pokud jde o ropný fond a jeho budoucnost, zcela ignorováno. Ještě před první světovou válkou bylo zcela běžné, že dlužila-li některá země Velké Británii tolik, že nemohla své dluhy splatit, došlo k okupaci britskými ozbrojenými

složkami, které si dluh tak či onak vybraly. To byl případ invaze do Egypta v roce 1882. Spojené státy, v souladu s Monroeovou doktrínou mimo západní hemisféru neintervenující, podobně reagovaly například proti Venezuele jen o pár let později. Co udělá Norsko, když nějaká země vyhlásí default a řekne, že dluh vůči Norsku nelze splatit? Pošle tam všechny své stíhačky F-35 a pár ponorek? Pokud default vyhlásí jaderná mocnost, co Norsko udělá?

3) Zadlužení států na světě vypadá tak, že až na několik málo výjimek typu Ruska, Turkmenistánu nebo Libye se považuje státní dluh v hodnotě 50 % HDP za nízký a přijatelný. Co se stane, rozhodne-li se například většina států, že nebudou platit dluhy, které mají, když i jim jiné státy dluží? Norsko zůstane s Černým Petrem formálních nároků na peníze ze zahraničí, ale bez možnosti je efektivně dostat zpět a použít je v domácí ekonomice.

Norská veřejnost bohužel stále ještě z velké části nepochopila, že jediný způsob, jak peníze z ropy efektivně využít, je postavit takovou infrastrukturu (a nejde jen o dopravní infrastrukturu, ale i o školy, zdravotnictví apod.), aby v momentu, kdy ropa dojde, nebo kdy přestane být relevantní, byl stát soběstačný. To pochopilo například Nizozemí, které za ropné peníze postavilo vynikající silniční a železniční síť, ale co je důležitější – masivně investuje do veřejných škol, od základních až po univerzity. Díky tomu je inovativnost a konkurenceschopnost Nizozemí taková, že i kdyby Čína vyráběla ještě více a ještě levněji, Nizozemí bude schopné se díky technologickým inovacím uživit.

Způsob, jak by Norsko mělo naložit s ropou, je dost podobný někdejšímu Baťovu plánu o republice pro čtyřicet milionů lidí. Základ je postavit dobrou dálniční infrastrukturu a dát ji lidem k užívání pokud možno zdarma, aby mohli lidé zakládat vlastní podniky i jinde, než v Østlandet či na jihozápadním pobřeží – a aby byli stále konkurenceschopní. Je-li ropa „náhodný dar“, je třeba s ní tak zacházet – díky stavbě dobrých silnic se zásadně zlepší schopnost lidí i v centrální části Norska konkurenceschopně podnikat. To je ono příslovečné darování lidem prutu a know-how místo vylovené ryby. Bohužel Norové, věřící v poctivost a předvídatelnost globálního finančního systému, jsou v pozici těch, kterým ropa darovala možnost jednou dostat rybu, ovšem s rizikem, že to s tou rybou také dobře dopadnout nemusí.

Podobně je to se vzděláním – při vší úctě, jediný způsob, jak nebýt závislý na ropě, je dobré vzdělávání a tady bych radil se podívat východním směrem – buď na soukromou Minervaskolan ve Švédsku, která dosahuje vynikajících výsledků a je po zemi již hojně rozšířena, nebo na veřejné školství finské, podle všech statistik nejlepší a nejefektivnější na světě. Nezapomeňme, že samotná investice do vzdělání stačila, aby Finsko zbohatlo podobně, jako Norsko díky ropnému průmyslu. Nebyla by tedy škoda ropné peníze pro podobný účel nevyužít?

A to ani nemluvíme o tom nejdůležitějším – nevíme, kdy ropné peníze skončí. Konec ropných příjmů totiž nemusí přijít s vyčerpáním ropných zásob, ten může přijít klidně za pár let. Pokud dojde k energetické revoluci, která způsobí, že ropa nebude potřebná jako palivo, tak její spotřeba se omezí pouze na petrochemickou produkci – například plastů. Norsko tak může velmi snadno skončit s velkou zásobou ropy, která nestojí skoro nic, ovšem bez infrastruktury, kterou mu ropa mohla dát.

Je s podivem, že se o výše uvedeném nediskutuje a že se stále drží klišé „budeme-li ropu používat doma, zničíme si ekonomiku“. To mohlo platit v roce 1970, ale rozhodně ne v globalizované ekonomice roku 2013. Nová vláda si tento fakt evidentně uvědomuje, ale bohužel je příliš slabá na to, aby mohla prosadit v této věci nějakou větší změnu. Na tu to bude chtít přesvědčit voliče, a to bude ještě běh na dlouhou trať.

Andrej Ruščák

Let v Norsku

Povídka oceněná v literární soutěži „Země, kde žiji“

Byla noc norského léta a venku zuřila bouřka. Šimon právě letěl letadlem do Tromsø. Když mu najednou začal v letadle poplašný signál, že má málo benzínu, nemohl udělat nic víc než přistát. Usoudil, že letadlo mělo díru v nádrži, protože když vzlétal, měl benzínu na dvě takové cesty. Největší problém bylo, že kvůli bouři jeho vysílač nemohl udat přesnou polohu k tomu, aby pro něj mohl přiletět vrtulník.

Letěl dolů se snahou najít rovné místo vhodné pro přistání. Nebylo to lehké, jelikož v Norsku jsou převážně kopce a hory a těžko se dalo najít vhodné místo pro přistání v téhle ztracené krajině.

Měl velké štěstí, že jeden palouk našel, ale byl velmi krátký a na konci byla velká skála, ale vzhledem k stavu benzínu neměl jinou možnost než přistát. Se zuby přitlačenými k sobě pomalu strkal páku níž a níž, až se kola dotkla země. Kola drhla o zem a Šimon se začal obávat nejhoršího, skála byla čím dál blíž a blíž. Najednou se letadlo otřáslo a začalo zatáčet doprava. To letadlo zpomalilo a vznikla nová šance, ale letadlo se pořád přibližovalo ke skále víc a víc.

******

Šimon se probudil.

Poslední věc, co si pamatoval, bylo to, že jeho letadlo spadlo.

Byl oslněn světlem, takže skoro nic neviděl, viděl jenom obrysy. Rozeznal něco jako kokpit a vysoukal se ven rozbitým oknem. Již začal vnímat trochu i barvy a uviděl své žluté letadlo zdeformované nárazem do skály. Uviděl levé kolo ulomené asi 50 metrů za ním. To ulomení kola docílilo toho, že letadlo začalo zatáčet doprava a tím pádem zpomalilo. Toto zachránilo Šimonův život. Sáhl do kapsy pro svůj mobil, ale tam našel jenom roztřískané sklo a něco, co spíš připomínalo skládačku než telefon. Musel se rozbít při nárazu do skály. Nevěděl, kde je. Musel najít nějaké město anebo vesnici. Vydal se na cestu, protože věděl, že nemá čas na zbyt, jelikož nemá jídlo ani žádnou zbraň, aby si něco ulovil.

Ušel malý kus cesty a už přes kopce nebylo vidět letadlo, když uviděl něco se pohnout. Zastavil se a z lesa vyskočil los. Byla to krásná podívaná na losa, jak vyskočil zpoza listí a stromů. Jeho parohy se tyčily vzhůru a denní světlo zpoza ozařovalo jeho tělo. Los odběhl a Šimon pokračoval dál.

******

Již byl velmi unavený. Nezastavil se. Šel dál, protože věděl, že se potřebuje dostat do civilizace co nejdřív. Nechtěl vyhladovět. Právě prošel kolem velké borovice a malým lesíkem. Radostně vyskočil, když uviděl řeku. Vděčně se napil a šel dál.

******

Po únavných hodinách chůze konečně našel stezku a vydal se po ní. Po třech hodinách našel chatu. Byla to typická norská chata, celá ze dřeva a červená. Vedle ní byly další tři podobné chaty, stejného stylu, pouze jedna byla černá. V jedné byla právě rodina na dovolené a ta mu ochotně pomohla a odvezla ho do Tromsø.

O mně
Povídka, kterou jsem vymyslel, se odehrává v Norsku. Já žiji v Oslo, v hlavním městě Norska.

Tonda Jirásek, 12 let

Nicole, Bára a Emilka na hodině češtiny pro menší.

Helenka, Dan a Tonda při hodině pro starší děti.

Děti se učí česky v Oslu

V Oslu se nyní učí češtinu dvě skupinky dětí.

Již čtvrtým rokem pokračuje výuka starších dětí, které skládají v Česku rozdílové zkoušky. Práce je pro tyto děti dost náročná, protože musí během dvou vyučovacích hodin zvládnout učivo, na které mají jejich kamarádi v Česku čtyři až pět hodin týdně. Navíc žijí v prostředí, kde se většinu dne mluví norsky – ve škole, v zájmových kroužcích i na hřišti s kamarády. Procvičují si proto probrané učivo i doma, aby se jim čeština dostala pořádně pod kůži. O to větší respekt si zaslouží, že si našly čas na psaní povídky. Letos na jaře se totiž všechny děti z tohoto kroužku zúčastnily prvního ročníku literární soutěže pro české děti žijící v zahraničí. Soutěž vyhlásil spolek Čeština na Islandu a úkolem bylo napsat povídku na téma „Země, kde žiji“. Všichni žáci se pustili s vervou do práce a výsledkem byly opravdu velice zdařilé povídky. Jedna z nich se v soutěži umístila na třetím místě! Můžete si ji přečíst na předchozí straně.

Nyní na podzim jsme si s dětmi povídali o reklamě, o jejích cílech a podobách a děti dostaly za úkol vymyslet reklamu na naše kurzy češtiny pro děti. Najdete ji na dalších stránkách tohoto časopisu. Posuďte sami, jakou mají děti nápaditost a jak jsou šikovné. Třeba z nich jednou budou úspěšní podnikatelé v marketingu nebo médiích.

Nově začal letos na podzim i kroužek „čeština hrou“ pro menší děti. Sešly se v něm holčičky předškolního věku a dvě malé školačky. Objevujeme češtinu a její krásy při čtení pohádek Františka Hrubína, při malování, při čtení s obrázky a dalších zábavných činnostech. Abyste o kroužku získali lepší představu, udělala jsem s holčičkami krátký rozhovor.

Co se ti na kroužku líbí?

Všechny úkoly a odměny. (Sophie) Tleskání, mít odměny. (Maja) Pohádky. (Emilka) Chodím na češtinu ráda, protože jsou kolem mě hodní lidi a líbí se mi také pohádky, a že si malujem. (Nicole)

Co se ti na kroužku nelíbí?

------ (mlčení)

Co děláš nejraději?

Psaní. (Sophie) Pohádky. (Emilka) Čtení obrázků. (Maja) Když si můžeme vybrat obrázek, který čteme. (Nicole)

Na co se těšíš?

Že si sama přečtu pohádky. (Sophie) Že se zase potkáme příště. (Nicole) Taky se těším na svačinu a na další hodinu. (Nicole)

Proč sem chodíš?

Protože je to česká škola a naučíme se česká písmenka. (Sophie) Abysme tu češtinu zapamatovali. (Sophie) Protože to maminka chce, a taky abych se mohla domluvit s babičkou, ona totiž neumí norsky. (Nicole)

Tak se nebojte a přijďte také mezi nás!

Scházíme se každé úterý od 17.15 do 18.45 hodin ve školce Solbærtorvet barnehage na Majorstuen. Přihlásit se můžete na adrese info@cz-forum.no

Barbora Nentwichová

Inzeráty na výuku češtiny psané žáky

(Helenka, 3. třída)

Jedničky na vysvědčení!

1

Jste dobří v češtině? Anebo chcete být ještě lepší?
Víte vůbec co je utopenec? Anebo svíčková?
Přihlas se a zjisti to! ☺
Informace o češtině:

Místo výuky:	Ambasáda v Oslo
Čas:	Středa od 16:45 do 18:15
Učitelka:	Bára Nentwichová
Přihlášení:	Info@cz-forum.no

A víte co je na kroužku češtiny nejlepší?
No přece přestávky.

(Dan, 10 let)

Milé děti, učte se češtinu a choďte na kurzy českého jazyka, abyste se nedostali do podobné komické situace:

V Praze se sejdou tři známí cizinci, kteří navštěvují kurzy českého jazyka. Vypráví si o sobě a svých rodinách. První dva se pochlubí, že se oba nedávno oženili. Třetí poslouchá a zdá se, že se tváří smutně. Pronese, že je sám. A tak mu kamarádi řeknou: „Tak se ožeň!!! “ A on se ožene tak, že mu ti dva sotva stačí uhnout...

(Tonda, 12let)

Češi norsky a Norové česky – společné zakončení jarního kurzu v Oslo

Smør på flesk! Dříví do lesa! To bylo první, co mne napadlo, když se mne kamarádka Hanka zeptala, jestli tady nechci zkusit učit norštinu. Přišlo mi to zbytečné, tady přece všichni norsky mluví, ikke sant? V té době jsem studovala norštinu v Brně, ale s její výukou jsem neměla žádné zkušenosti. V Česku jsem učila pouze němčinu, angličtinu a velmi krátce češtinu pro cizince. To mne ale vždycky natolik bavilo, že jsem se rozhodla to zkusit i zde.

V době, kdy se v Solbærtorvet barnehage na Majorstuen v Oslo konala čeština pro Nory, česká školka a výtvarka, vznikly na jaře tohoto roku tři skupiny norštiny pro začátečníky, mírně pokročilé a pokročilé. Rozhodli jsme se společně začít studovat nebo zlepšovat naši norštinu a využili toho, že některé oblasti norštiny nám všem dělají stejné problémy, např. bestemthet – ubestemthet nebo oblíbené předložky, které nám často přijdou nelogické. Účastníci kurzu byli (a jsou, kurzy od září zase pokračují) pestrého složení – někdo je tu krátce a učí se intenzivně, např. proto, aby našel novou práci, jiný je tu déle, ale pracuje stále v angličtině a chce se zlepšit v norštině. Měli jsme tak společně více či méně náročné hodiny norštiny, které jsme v červnu zakončili konverzačním odpolednem se studenty češtiny. Těmi, které jsme potkávali na chodbách školky, předtím než jsme zabočili každý do jiných dveří.

S Danou Dužekovou, která vedla na jaře hodiny češtiny, jsme vymyslely koncept společného setkání, při kterém bude každý mluvit jazykem, který se učí: Češi norsky a Norové česky. To znělo dostatečně chaoticky a tedy dobrodružně. Setkali jsme se v pondělí 17. června za školkou, počasí nám přálo a strávili jsme spolu příjemné odpoledne. Každý z účastníků dostal lístek se třemi tvrzeními o někom, koho musel najít, takže jsme chodili jeden od druhého a ptali se, česky a norsky, a hledali se. Plánovaný chaos byl v plném proudu. Za chvíli se ale nalezly správné česko-norské dvojice, které se měly více seznámit. Seděli jsme v kruhu, půjčovali si mapu Česka, Slovenska a Norska a dozvídali se odkud kdo je, proč se učí norštinu nebo češtinu a pak se navzájem představovali v kruhu.

Když jsme se trochu poznali, rozdělily jsme účastníky zpět do národních týmů, aby si v kvízu změřili své znalosti – jak jinak, Češi o Norsku a Norové o Česku. Zpětně si říkám, že byl kvíz moc jednoduchý, oba týmy ho zvládly s lehkostí a ještě sledovaly, jak jsou na tom ti druzí. Využili jsme taky výukou osvědčený „kufr“, kdy jeden popisuje slovo, které dostane na lístku a celý tým hádá, co to je. Týmy byly smíchané a u hádání slov na čas jsme si užili dost zábavy. Podívejte se sami na několik snímků z této hry!

Večer jsme zakončili několika českými písničkami s kytarou, českým cukrovím a povídáním o dovolené – slunce bylo stále vysoko na obloze, když jsme se loučili a myšlenky na dovolenou tak symbolicky uzavřely jazykové hodiny práce a studia. Těšili jsme se na léto a já jsem byla ráda, že mi několik Norů vysvětlilo, proč se učí česky.

Lenka Sommerseth

České Svatováclavské setkání

Královny a králové pod vlajkami malovanými ovocem.

V sobotu 12. října 2013 se uskutečnilo již 3. Svatováclavské setkání rodičů s dětmi. Akce se konala v Solbærtorvet barnehage na Majorstuen. Děti a rodiče si připomněli státní svátek sv. Václava velmi zábavným a kreativním způsobem. Měla jsem tu čest být přizvána a mít tu možnost pomoci s organizováním. Jsem si jistá, že nejen já, ale i ostatní Petře Kania a Česko-norskému spolku velmi děkujeme.

Zábavné odpoledne bylo doslova nabito činnostmi výtvarného a vědomostního rázu od vinařského koutku, kde děti a rodiče měli možnost chutnat hroznové víno, vinnou šťávu a k tomu všemu dostali odbornou přednášku a možnost si vyrobit vlastní hroznový trs, přes výrobu vlastní královské koruny a české vlajky z ovocných barev až po tradiční a nám velmi známá a vždy milovaná razítka z brambor či zvířátka z přírodnin (především kaštanů). Každý si mohl dle vlastního uvážení vybrat, kterou z aktivit podnikne a jak dlouho se jí bude věnovat. Kdyby však děti chtěly absolvovat úplně všechna stanoviště, z odpolední akce by se musela stát akce celovíkendová.

Z atmosféry, která byla více než přátelská, jsem byla nadšena. Děti měly úsměvy na tvářích a po zdolání všech nabízených aktivit se společně s organizátorkou Petrou vyfotili s českými vlajkami a poté jim bylo odměnou promítání českých pohádek a večerníčků.

I tatínkové si našli své, když se sesedli u výroby zvířátek z přírodnin, předháněli se, kdo vytvoří důvěryhodnější a zajímavější zvíře a nakonec by jejich výtvory vystačily na celou ZOO. Spokojenost byla tedy na všech frontách a za to děkujeme!

Nesmím zapomenout poděkovat i rodičům, kteří byli tak ochotní a přinesli něco z jejich kulinářského umění. Bábovky, tvarohové dorty i buchty byly výborné a o to lépe se nám všem u kávy konverzovalo a dětem pracovalo!

Zuzana Klesnilová

Aktivity Velvyslanectví České Republiky v Oslo v obrazech

Na této straně:

- Seminář o českém komiksu - knihkupectví Tronsmo - 17.9.2013

Na další straně:

- Přednáška o F. Kafkovi v Goethe Institutu - 7.10.2013 (dvě fotografie vlevo nahoře)
- Kulturní noc 2013 - Výstava o životě a díle Franze Kafky na Velvyslanectví v Oslo (13. 9. 2013). (dvě fotografie vlevo dole)
- Státní recepce České republiky - 22.10.2013 - Velvyslanectví ČR. Zleva: Honorární konzul v Trondheimu Oddvar K. Karlsen, Velvyslanec Milan Dufek, Honorární konzul v Bergenu Dag A. Stiegler a Honorární konzul v Sjoveganu Arve H. Johansen (fotografie vpravo nahoře)
- Hosté státní recepce (druhá shora vpravo)
- Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR - 25. - 26. 10. 2013 - Velvyslanectví v Oslo – volební komise a
- První volič. (dolní dvě fotografie vpravo)

Autoři: Jana Semelová a Jitka Jirásková

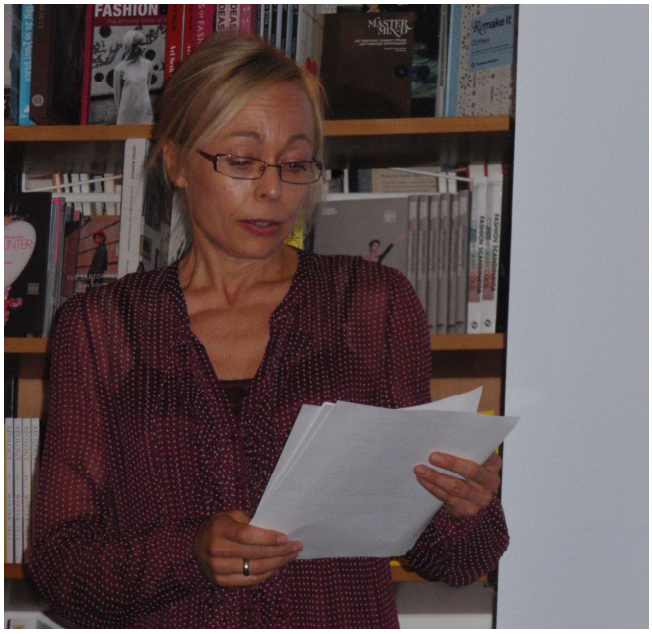

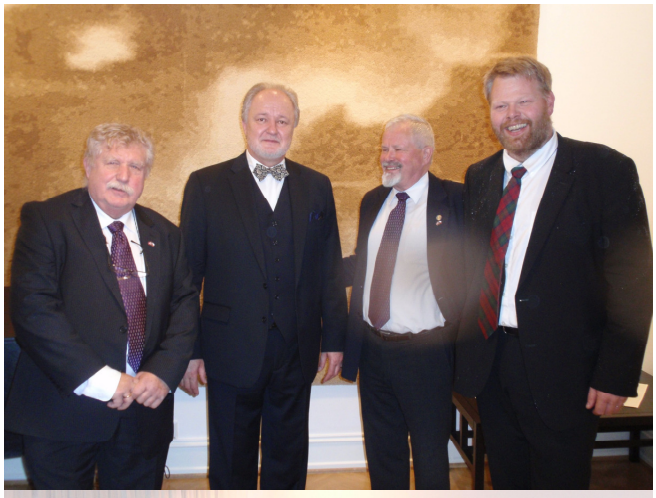

FRANZ KAFKA
FRANZ KAFKA
Reiner Stach
Kafka
Franz Kafka
Die Erzählungen
TEXT+KRITIK
Peter-André Alt
„Der ewige Sohn"
FRANZ KAFKA
Eine Biographie
C.H.Beck

VOLEBNÍ
URNA

Člověk v tísni: Po povodních jsme pomohli 1169 rodinám

V zatopených obcích stále pomáhá 18 terénních pracovníků ČvT. Foto: Luboš Kotek

Praha (18. září 2013) – Člověk v tísni rozdělil lidem postiženým letošní povodní téměř polovinu prostředků, které shromáždil na kontě sbírky SOS Povodně 2013. Příspěvek na obnovu domácnosti dosud dostalo 1169 rodin, mezi které se rozdělilo 31 894 000 korun. Člověk v tísni díky podpoře od firemních i drobných dárců pomůže celkem bezmála 1400 rodinám. Příběhy některých z nich ukazuje i na výstavě komentovaných fotografií, která je až do 1.října k vidění v prostoru Langhans - Centru Člověka v tísni.

V postižených obcích na Mělnicku, Litoměřicku, Kolínsku, Ústecku a v Praze a okolí je stále 18 terénních pracovníků a jejich práce zdaleka nekončí. V mnoha případech se muselo týdny čekat, až budou domy vysušené a ukáže se plný rozsah škod nebo si lidé vyřídí pojistky. Pak teprve se mohlo rozhodnout o konkrétní pomoci. „Povodňová komise bude ještě rozhodovat kolem 230 případů vytopených rodin, do 460 domácností se naši terénní pracovníci opětovně vracejí a budeme zvažovat další příspěvek," říká vedoucí povodňového týmu ČvT Pavel Mandula s tím, že průměrná výše daru domácnostem byla v prvním kole rozhodování 25 461 korun.

Pomoc ČvT po povodních

Výše daru konkrétním rodinám se lišila a povodňová komise rozhodovala vždy na základě konkrétních potřeb domácností, které terénní pracovníci vždy osobně navštívili. „Při rozhodování o výši pomoci je důležitá míra poškození majetku, finanční možnosti domácnosti, sociální a zdravotní podmínky vyplavených lidí. Platí zde, že ti, kteří jsou na tom nejhůře, dostanou největší podporu," vysvětluje Pavel Mandula.

Nejpostiženější rodiny navštěvují terénní pracovníci opakovaně. Pokud domácnost využila první část daru efektivně, rozhoduje se v případě potřeby o další pomoci. „Lidé, u kterých budeme rozhodovat o dalším příspěvku, jsou většinou ve velmi složité sociální a finanční situaci a opravy jejich domů jsou daleko rozsáhlejší," vysvětluje zástupce vedoucího povodňového týmu Aleš Tomášek.

Terénní pracovníci nyní s lidmi v obcích uzavírají smlouvy o finančním daru, nabírají údaje od lidí, které se jim v minulých týdnech nepodařilo zastihnout, nebo navštěvují domácnosti kvůli druhému kolu rozhodování. Pět členů povodňového týmu se stará o rozhodování případů a administrativu.

Voda mi vzala postel, tak pořád spím na matraci

Intenzivní práce pokračují především v zatopených vesnicích a lidé často vzpomínají, jak je letošní povodeň zaskočila. „Teprve v neděli se tady rozkřiklo, že budou povodně, a už v pondělí ráno nás evakuovali," říká Roman Handlíř z Mlékojed. Nikdo z místních prý nevěřil, že letos přijde opět tolik vody. „Pár nejnutnějších věcí jsem ještě v noci zvládl vynosit do prvního patra, ale nešla elektřina a bylo málo času," vzpomíná Roman Handlíř.

Ani po dvou měsících od povodní mu netekla voda, proto se mladý automechanik chodil mýt a na záchod do místní hasičárny. Všechnu energii nyní směřuje k tomu, aby byl dům zase obyvatelný. „Zatím spím nahoře v patře na matraci, protože mi voda vzala i postel," říká Roman Handlíř. Do podzimu chce mít ale zrekonstruovaný alespoň jeden z pokojů, kuchyni, koupelnu a záchod. Člověk v tísni podpořil Romana Handlíře finančním darem určeným na rekonstrukci koupelny a vyplaveného přízemí.

Většinu zbývajících případů rozhodne povodňová komise ČvT do konce září, do konce roku by se potom mohlo protáhnout rozhodování těch nejpostiženějších domácností. Lidé v zatopených obcích budou dávat vše do pořádku o poznání déle. Podle terénních pracovníků jde v mnoha případech obnova po velké vodě jen pomalu, protože lidé denně dojíždí do práce a na opravy a uklízení mají jen víkendy.

Snad stihneme do zimy vysušit

To je i případ Petry Podhajské ze Starých Ouholic, která žije v domku sama se dvěma dcerami. „Bylo štěstí, že letos přišla povodeň už v červnu. Díky tomu snad stihneme dům do zimy vysušit, aby nepopraskal," říká Petra Podhajská. Povodeň dobře zná. Vyplavená byla už v roce 2002 a stejně jako tehdy měla letos v domě po pás vody. S úklidem jí pomohly děti, rodiče i bratr.

Podle terénních pracovníků byli lidé na letošní povodeň lépe připraveni. „Lidé většinou věděli, co mají dělat a byli lépe pojištěni. Obce navíc často měly svoje povodňová konta a mohly lidem pomoct jednorázovou částkou," říká Pavel Mandula. Práci Člověka v tísni si pochvaluje například starosta Hořína Jaroslav Vrba. Letošní velká voda přetekla povodňové hráze u jeho obce o 25 centimetrů, zaplavila 141 domů a všichni obyvatelé museli být evakuováni.

„Chtěl bych poděkovat všem, kteří nám následně pomohli, a speciálně vyzdvihnout pomoc, již jednotlivé rodiny obdržely od Člověka v tísni. Po první vlně úklidu pro nás bylo důležité, že v obci dlouhodobě pracuje nezisková organizace, která podporuje lidi při obnově jejich bydlení. Oceňujeme, s jakou péčí a zodpovědností řeší jednotlivé případy," napsal Jaroslav Vrba.

Na kontě sbírky SOS Povodně 2013 se dosud sešlo 70,7 milionu korun od stovek firemních i drobných dárců. Pomoc by nebyla možná ani bez smluvních partnerů Aktion Deutschland Hilft a CARE.!

Michael Konůpek, foto: Vladimíra Bezdíčková

Rozhovor: Michael Konůpek, autor nově vydaného románu Rutenia

Pana Michaela Konůpka, spisovatele a filosofa, je vždy zajímavé, inspirující a často provokující poslouchat, něco si od něj přečíst, či jen ho potkat. Proč? Protože má jednoduše co říct. Život ho obdařil nejrůznějšími zážitky a zkušenostmi a pro něj typickým, mírně ironickým způsobem sdělení čtenářům a posluchačům. To vše opět ukázal na besedě dne 31.10.2013 v knihkupectví Tronsmo. Rozhovor s ním u příležitosti vydání jeho nového románu Rutenia vedl známý žurnalista z Dagbladet Fredrik Wandrup. Po skončení debaty jsem pana Konůpka požádala o krátký rozhovor pro Věstník.

Nejprve děkuji za pozvání na tuto obsahově rozsáhlou a přitom velmi živou debatu. Vzpomínal jste na legendární cestu v roce 1993 do Prahy a Bratislavy, 35 roků života v Norsku a četl úryvky ze svého, právě vydaného románu Rutenia. Mohl byste přiblížit čtenářům Věstníku, jak to všechno vlastně spolu souvisí?

- Nesouvisí. Tedy souvisí jen v tom smyslu, že těch 35 let v Norsku, rok 1993 a letošní vydání Rutenie, to všechno a mnoho jiného se přihodilo mně. A když mě knihkupectví Tronsmo pozve na besedu a lidé přijdou, tak v sobě najdu dost sebevědomí a drzosti, abych události svého života a psaní dodatečně propojil spojujícím vyprávěním, navlékl to na svoji narativní identitu. Ovšem nikoli ve smyslu otřelého klišé, že vše souvisí se vším. Wandrupova a moje společná cesta do právě čerstvě rozděleného Československa a série

článků, která z toho vznikla, se prostě v retrospektivě jeví jako důležitý uzel nebo křižovatka v mém životě a psaní.

Já sama musím vždy hodně přemýšlet, když vás poslouchám. Připadne mi, že se vyjadřujete s notnou dávkou humoru, ale přitom vážně filosofujete. Jak jste se k tomuto stylu dopracoval?

- Máme to v rodině. Děda Karel Vorovka, filosof, byl znám svým skepticismem a sokratovskou ironií. Druhý děda, malíř a umělecký kritik Jan Konůpek, psal o výtvarném umění s jemným humorem a zřetelnou sebeironií. Táta měl neovladatelný smysl pro situační komiku. Například, jako učitel na střední škole v 60-tých letech koupil cestou do práce nové prkénko na záchod. Nasadil si ho na hlavu a vešel tak do školy. Nějaký bolševický kolega z toho udělal dlouhotrvající průšvih. A měl jsem také dva výborné profesory filosofie, Jana Patočku a Karla Kosíka. Ti nás učili všechna jednoznačná tvrzení a definitivní pravdy zkusmo postavit na hlavu, aby se vidělo, co to udělá. Nevýhodou mého stylu je, že mě rychlejší čtenáři považují za humoristu.

Román Rutenia je autobiografický román, že ano? Představuje vaše definitivní vyrovnání se s odchodem z vlasti?

- Ani jedno, ani druhé. Mirek Klondáček, alias Mike Klondyke, představuje jen mé falešné alter ego. Sice jsem svého času půl roku bydlel na stejném místě jako on, ale jeho životní strategie nikdy pro mne nebyla reálnou volbou. A s odchodem z Prahy jsem se vyrovnal v okamžiku odchodu v roce 77. Emigrovali jsme po zralé úvaze, na rozdíl od mnoha uprchlíků z 68-mého, kteří odešli v šoku a museli si to srovnat v hlavě teprve dodatečně.

Na konci velmi příznivé recenze Rutenie ve VG doufá autor Arne Hugo Stølan, že další knihu nevydáte opět až po 16-ti letech. Připravujete již nyní materiál na další knihu?

- Mít materiál neznamená mít rukopis. Zkouším tentokrát psát paralelně norsky a česky, na přibližně stejné téma. Ve Věstníku jste již otiskli malé ukázky z českého rukopisu s pracovním názvem "Vzpomínky rozmazleného jedináčka".

Na závěr bych vám chtěla i za čtenáře Věstníku poděkovat za rozhovor, popřát hodně spokojených čtenářů a těším se na vaše nová literární díla.

Rozhovor připravila Libuše Janáková

Recenzi románu Rutenia je možné si přečíst na:
http://www.vg.no/rampelys/artikkel.php?artid=10126971
http://www.dagbladet.no/2013/07/29/kultur/litteratur/bok/litteraturanmeldelser/anmeldelser/28428616/

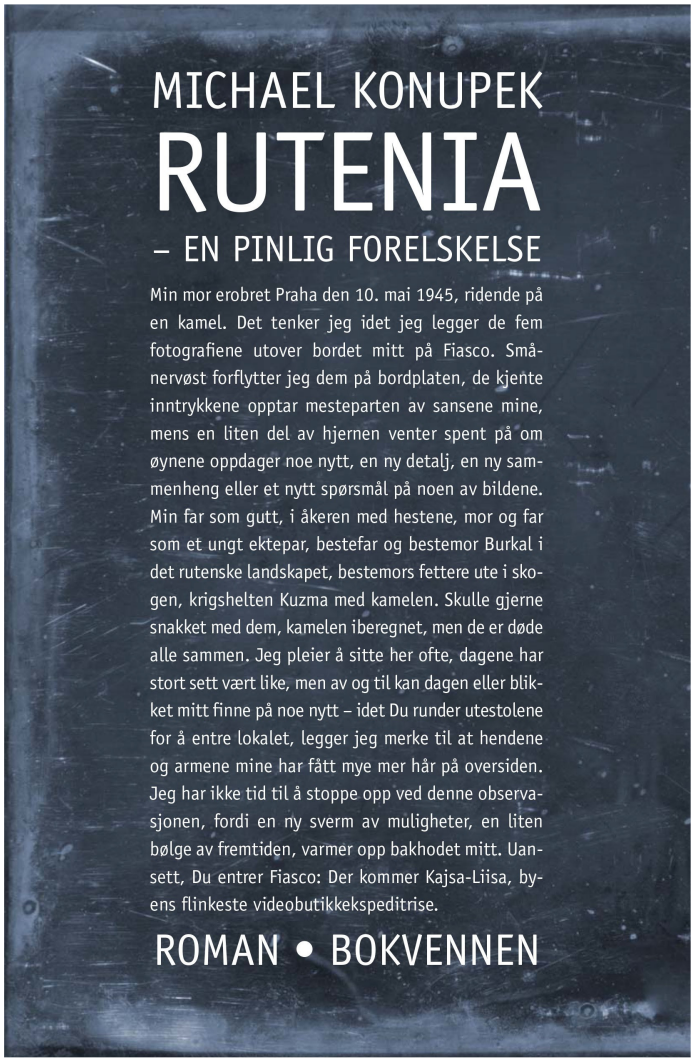

Knihu vydalo nakladatelství Bokvennen:
http://www.bokvennen.no/utgivelser/michael-konupek-rutenia

Dette er et tidskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM, Org.nr.: 986 696 202, Konto nr.: 6241.06.04650, www.cz-forum.no .
Ansvarlig for dette nummer var Liba Janáková og Petr Dreiseitl (teknisk),
Redaksjon:c/o Liba Janáková, Rødtvetvn 18C, 0955 Oslo, libusjanak@hotmail.com Tel.: +47 2216 7475
Foreningens adresse: TNF, c/o Edita Daulová, TNF, Frognerseterveien 42K, 0776 Oslo
Medlemskontingent: individuell hovedmedlem kr. 250,-, familiemedlemskap kr. 300,-, senior kr. 150,- ISSN 0803-7213